

Một số biện pháp quản lý hoạt động giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật ở các trường mầm non thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định

Đặng Thị Mai Hiền*

*ThS.Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

Received: 20/03/2024; Accepted: 28/03/2024; Published: 09/4/2024

Abstract: Inclusive education is a method of educating people with disabilities with people without disabilities in educational institutions. Implementing inclusive education for children with disabilities contributes to helping children with disabilities live, learn and function in specific conditions, where they have the best opportunity to become as independent as possible. To achieve good results for children with disabilities in preschools in Nam Dinh city, Nam Dinh province, the author proposes a number of measures to contribute to the management of inclusive education activities for children with disabilities in preschools

Keywords: Inclusive education, children with disabilities, management, preschools, Nam Dinh city.

1. Đặt vấn đề

Trẻ khuyết tật (TKT) cũng như các trẻ khác là đối tượng cần được quan tâm hàng đầu. TKT cần được chăm sóc một cách đặc biệt, được hưởng mọi quyền lợi như những chiếc bình thường được học với môi trường bình thường được hòa nhập vui chơi như bao trẻ bình thường khác đó là việc làm mang tính nhân đạo thể hiện quyền bình đẳng mà Công ước quốc tế về quyền trẻ em cũng như Luật trẻ em năm 2016 đã thừa nhận. Trong những năm qua, với sự nỗ lực của ngành Giáo dục và Đào tạo tỉnh Nam Định và các trường mầm non trên địa bàn tỉnh, công tác giáo dục hòa nhập (GDHN) TKT ngày càng đi vào chiều sâu, bước đầu mang lại hiệu quả trong việc nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ. Nhiều TKT đã được tạo điều kiện thuận lợi để hòa nhập cộng đồng phát triển các kỹ năng sống.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số khái niệm có liên quan

Giáo dục hòa nhập: Theo luật giáo dục (2019): “GDHN là phương thức giáo dục nhằm đáp ứng nhu cầu và khả năng khác nhau của người học; bảo đảm quyền học tập bình đẳng, chất lượng giáo dục, phù hợp với nhu cầu, đặc điểm và khả năng của người học; tôn trọng sự đa dạng, khác biệt của người học và không phân biệt đối xử”. GDHN là sự hỗ trợ mọi trẻ có cơ hội bình đẳng tiếp nhận dịch vụ giáo dục với những hỗ trợ cần thiết trong lớp học phù hợp tại trường học nơi trẻ sinh sống nhằm chuẩn bị cho trẻ trở thành những thành viên đầy đủ của xã hội.

Quản lý: Quản lý là một loại hình lao động của

con người trong cộng đồng nhằm thực hiện các mục tiêu mà tổ chức hoặc xã hội đặt ra. Quản lý là những tác động có định hướng của chủ thể quản lý (nhà quản lý) tới khách thể quản lý (đối tượng quản lý) nhằm điều phối các hoạt động của các cá nhân hay tập thể để đạt được mục đích chung của tổ chức bằng các phương pháp và công cụ nhất định.

Trẻ khuyết tật: Luật khuyết tật (2010) nêu rõ: “người khuyết tật là người bị khiếm khuyết một hoặc nhiều bộ phận cơ thể hoặc bị suy giảm chức năng được biểu hiện dưới dạng tật khiến cho lao động, sinh hoạt, học tập gặp khó khăn”.

Dạng tật bao gồm: 1. Khuyết tật vận động; 2. Khuyết tật nghe, nói; 3. Khuyết tật nhìn; 4. Khuyết tật thàn kinh, tâm thần; 5. Khuyết tật trí tuệ; 6. Khuyết tật khác.

Giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật ở trường mầm non: GDHN cho TKT ở trường mầm non được hiểu là hình thức giáo dục TKT trong trường mầm non ngay tại địa phương nơi trẻ sinh sống. Trên cơ sở kết hợp chặt chẽ, thống nhất giữa các lực lượng tham gia vào quá trình giáo dục nhằm đảm bảo cho TKT lứa tuổi mầm non có được các điều kiện tốt nhất để học tập và phát triển nhân cách của bản thân.

Quản lý hoạt động giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật ở trường mầm non: Quản lý công tác GDHN cho TKT ở trường mầm non là một bộ phận của quản lý nhà trường nói chung. Quản lý hoạt động GDHN cho TKT ở các trường mầm non có thể hiểu chính là sự tác động có kế hoạch, có định hướng của các chủ thể quản lý đến đối tượng quản lý (bao gồm cả việc

lập kế hoạch, tổ chức thực hiện, chỉ đạo thực hiện và kiểm tra đánh giá) nhằm đảm bảo cho việc thực hiện GDHN tại trường mầm non đạt được những mục tiêu nhất định.

2.2. Quản lý hoạt động giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật ở các trường mầm non thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định

2.2.1. Thực trạng thực hiện mục tiêu quản lý hoạt động giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật ở các trường mầm non hiện nay

Trong quản lý GDHN, hiệu trưởng các trường đều chú trọng, tập trung chỉ đạo thực hiện mục tiêu phát triển theo các tiêu chí về thể chất, vận động, tình trạng dinh dưỡng và sức khỏe, khả năng giao tiếp/ ngôn ngữ, khả năng tự phục vụ, trí nhớ, ứng xử... Các mục tiêu khác nhau như: Tổ chức và lãnh đạo quá trình sư phạm ở trên lớp cũng như ở ngoài lớp học bảo đảm có chất lượng những yêu cầu về nội dung và phương pháp GDHN giúp tất cả các TKT đến tuổi đi học đều được đi học. Thực tế, các trường mầm non có TKT theo học không nhiều, mỗi trường chỉ có một hoặc một vài trẻ khuyết tật. Do đó, công tác lãnh đạo đảm bảo về nội dung và phương pháp GDHN hầu như rất ít. Số lượng TKT được GDHN tại các trường còn thấp hơn nhiều so với số lượng thực tế. Vẫn còn trường hợp trẻ khuyết tật trong cộng đồng chưa được tham gia GDHN, nhiều TKT chưa được các trường chủ động kiến nghị với cha mẹ trẻ thực hiện thăm khám và tiến hành GDHN.

2.2.2. Thực trạng thực hiện nguyên tắc quản lý hoạt động giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật ở các trường mầm non

Các trường trên địa bàn tỉnh Nam Định cơ bản đều đã tuân thủ đúng và đầy đủ các chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, của Bộ Giáo dục và Đào tạo Sở Giáo dục Đào tạo tỉnh và phòng Giáo dục Thành phố. Tuy nhiên, việc thống nhất về tư tưởng, nhận thức, cho cán bộ, giáo viên, nhân viên trong các nhà trường về GDHN cho TKT còn chưa được chú trọng. Việc đảm bảo lợi ích cá nhân cho giáo viên mầm non đứng lớp trực tiếp tham gia GDHN cho TKT còn nhiều hạn chế như: chưa đảm bảo đúng nguyên tắc tập trung, dân chủ; tính khoa học và thực tiễn, tính mục đích và tư tưởng trong quản lý và nguyên tắc kết hợp hài hòa giữa lợi ích cá nhân và tập thể chưa được thực hiện.

2.2.3. Thực trạng thực hiện nội dung quản lý hoạt động giáo dục hòa nhập trẻ khuyết tật ở các trường mầm non

- Thực trạng lập kế hoạch quản lý hoạt động GDHN TKT ở các trường mầm non

Công tác lập kế hoạch thực hiện hoạt động GDHN cho TKT ở trường mầm non đã được cán bộ quản lý và giáo viên quan tâm. Với các trường có TKT đang theo học việc, xây dựng kế hoạch GDHN được thực hiện ngay từ đầu năm học. Điều này tạo điều kiện thuận lợi lớn cho giáo viên và nhân viên tham gia GDHN cho TKT. Do đó, nội dung kế hoạch giáo dục cho TKT cần được xây dựng theo năm học, cho mỗi học kỳ và cho từng hoạt động.

Trong quá trình xây dựng kế hoạch, các trường đều xác định rõ nhiệm vụ, mục đích và phân công các nhân lực tham gia vào hoạt động GDHN TKT cho phù hợp với thực tế của nhà trường

Thực trạng tổ chức thực hiện GDHN TKT ở các trường mầm non

Kết quả khảo sát về lập kế hoạch quản lý hoạt động GDHN TKT ở trường mầm non đã được thực hiện nhưng chưa thực sự hiệu quả. Cụ thể, việc phân công tiếp nhận hồ sơ TKT học hòa nhập; phân lớp cho trẻ; phân công thành viên của Ban giám hiệu chịu trách nhiệm điều hành GDHN; xác định khả năng và nhu cầu của TKT học hòa nhập; xây dựng kế hoạch GDHN TKT.

Ngay từ đầu năm học giáo viên đã được phổ biến về các văn bản chỉ đạo về GDHN và về tích hợp nội dung GDHN vào hoạt động cho trẻ tại nhà trường. Từ đó, cá nhân giáo viên sẽ có được kế hoạch giáo dục TKT thật cụ thể và chi tiết theo đúng quy định. Bên cạnh đó, vẫn còn một số nội dung riêng như: Hướng dẫn, bồi dưỡng giáo viên về các phương pháp, hình thức GDHN cho TKT, rà soát, phát hiện, động viên TKT tham gia GDHN tại các trường mầm non chưa thực hiện tốt. Hàng năm, công tác bồi dưỡng cho giáo viên mầm non cũng mới chỉ tập trung ở các nội dung về kiến thức chuyên môn, kỹ năng chung mà chưa có lớp bồi dưỡng về GDHN cho TKT chuyên biệt.

Thực trạng chỉ đạo thực hiện GDHN TKT ở các trường mầm non

Việc trao đổi thông tin, hướng dẫn gia đình trẻ phối hợp trong GDHN chủ yếu mang tính tự phát giữa giáo viên mầm non đứng lớp với cha mẹ trẻ. Bên cạnh đó, các trường hầu như không có cơ chế khuyến khích, khen thưởng, ưu tiên xét các danh hiệu thi đua cho các giáo viên mầm non tham gia GDHN. Mặt khác, việc phối hợp các đội ngũ chuyên gia GDHN, can thiệp sớm, chuyên gia trị liệu, giáo viên hỗ trợ hòa nhập cũng chưa được các trường thực

hiện.

Thực trạng kiểm tra đánh giá hoạt động GDHN TKT ở các trường mầm non

Nhìn chung, các trường đã xác định được nội dung, hình thức, phương pháp đánh giá với các tiêu chí cụ thể, đồng thời gắn liền với kiểm tra định kỳ theo kế hoạch hoạt động. Công tác kiểm tra hoạt động GDHN được các trường tổ chức theo kế hoạch cùng với hoạt động kiểm tra chuyên môn. Trong đó, có một số nội dung thực hiện chưa thực sự hiệu quả như: Chưa thực hiện kiểm tra thường xuyên, định kỳ về GDHN cho TKT, chưa tổ chức tổng kết, thẩm định, đánh giá định kỳ kết quả hoạt động GDHN... điều đó cho thấy, công tác kiểm tra nội bộ vẫn diễn ra thường xuyên nhưng nội dung là đánh giá hoạt động học tập nói chung chưa đi sâu đánh giá chuyên biệt về GDHN cho TKT.

2.3. Biện pháp quản lý bồi dưỡng năng lực giáo dục hòa nhập cho giáo viên ở các trường mầm non thành phố Nam Định, tỉnh Nam Định

2.3.1. Nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên và các lực lượng khác về giáo dục hòa nhập cho trẻ khuyết tật

Hàng năm Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh; Phòng Giáo dục Thành phố cần tổ chức các buổi tập huấn nhằm nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và nhân viên cũng như các lực lượng khác về GDHN cho TKT. Điều này giúp cán bộ quản lý nhà trường, giáo viên, nhân viên và cha mẹ trẻ, các lực lượng xã hội khác có nhận thức đầy đủ về trách nhiệm và sự cần thiết phải GDHN cho TKT trong trường mầm non. Tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt và thực hiện các văn bản của Đảng, Nhà nước về GDHN cho TKT trong trường mầm non. Tổ chức các buổi hội thảo về GDHN cho TKT trong trường mầm non với thành phần tham gia là cán bộ quản lý, giáo viên và cha mẹ trẻ, chính quyền địa phương, Phòng Lao động thương binh và xã hội, Hội Phụ nữ, các tổ chức Đảng, đoàn thể ở địa phương... Qua các buổi họp phụ huynh, qua các kênh thông tin khác nhau (trao đổi trực tiếp, hòm thư góp ý, tổ chức họp, đài phát thanh, qua trang web của nhà trường...), cần tuyên truyền nâng cao nhận thức về GDHN cho TKT trong trường mầm non.

2.3.2. Chỉ đạo bồi dưỡng, tập huấn nâng cao năng lực cho đội ngũ giáo viên mầm non về giáo dục hòa nhập

Chỉ đạo bồi dưỡng, tập huấn nâng cao năng lực cho đội ngũ giáo viên có chuyên môn nghiệp vụ sâu

về GDHN trong trường mầm non phải hướng tới việc nâng cao năng lực nghề nghiệp của giáo viên, bằng cách cung cấp cho họ một hệ thống tri thức, kỹ năng làm việc cụ thể. Đó là phương pháp dạy học, kỹ năng kiểm tra, đánh giá, phân tích và khả năng vận dụng sáng tạo vào thực tiễn, đồng thời cần đáp ứng nhu cầu bồi dưỡng của giáo viên là điều cần thiết nhằm nâng cao năng lực cho giáo viên. Nâng cao năng lực chuyên môn sâu về GDHN cho giáo viên mầm non có cơ hội tiếp thu nhiều kiến thức mới, kỹ năng mới, tạo điều kiện thuận lợi cho mọi giáo viên được tham gia bồi dưỡng bảo đảm sự liên tục trong việc tham gia các lớp học, khóa học của giáo viên một cách hiệu quả.

2.3.3. Chỉ đạo đổi mới nội dung chương trình bồi dưỡng năng lực giáo dục hòa nhập cho giáo viên mầm non

Các cấp, các ngành các nhà quản lý chuyên môn cần xây dựng nội dung, chương trình bồi dưỡng năng lực GDHN cho giáo viên mầm non một cách toàn diện, hoàn thiện, đáp ứng yêu cầu mới về phẩm chất, năng lực đối với người giáo viên. Đồng thời, cũng cần đổi mới nội dung, chương trình bồi dưỡng năng lực giáo viên GDHN cho giáo viên mầm non để tiếp tục hoàn thiện cập nhật bổ sung những nội dung bồi dưỡng mới.

Mặt khác, cần đa dạng hóa các phương pháp, hình thức tổ chức bồi dưỡng GDHN cho giáo viên tạo môi trường tích cực để các giáo viên tham gia bồi dưỡng, tự bồi dưỡng giúp giáo viên mầm non tự học, hợp tác để thay đổi bản thân, phát triển năng lực...

3. Kết luận

Quản lý hoạt động GDHN cho TKT tại trường mầm non là một bộ phận của quản lý nhà trường nói chung. Vì vậy, quản lý GDHN cũng có chức năng nhiệm vụ như quản lý giáo dục, nhưng tập trung chủ yếu vào hoạt động giáo dục cụ thể là giáo dục TKT. Quản lý GDHN chính là sự tác động của kế hoạch, có tổ chức, có định hướng của chủ thể quản lý đến đối tượng quản lý nhằm đảm bảo cho việc thực hiện GDHN tại trường mầm non đạt hiệu quả cao nhất.

Tài liệu tham khảo

[1]. Lê Thị Thúy Hằng (2016), *Phát triển năng lực giáo dục hòa nhập cho giáo viên trong chương trình đào tạo*, Tạp chí Giáo dục, Hà Nội.

[2]. Nguyễn Xuân Hải (2010) *Giáo trình Quản lý giáo dục hòa nhập*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.

[3]. Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam (2010), *Luật Người khuyết tật*, Hà Nội.